

МЕХАНІЗМ АНТИКРИЗОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОНКУРЕНТНОГО РОЗВИТКУ

Шевчук М.П., 2 курс, група МО-18-1МЛ

Канцір І.А., к. е. н., доц. кафедри теоретичної та прикладної економіки
Національний університет «Львівська політехніка»

*Інститут інноваційної освіти Київського Національного університету
архітектури та будівництва*

Характерною ознакою сьогодення національної економіки є перманентний вплив кризових явищ політичного та соціально-економічного характеру, який потребує оптимізації механізму антикризового управління, формування стратегії ефективного соціально-економічного розвитку держави.

Антикризове управління – це діяльність суб'єктів управління, що є елементом управління національною безпекою, що полягає у запобіганні кризових ситуацій, контролю за ними, реагування у разі виникнення кризових ситуацій, усунення їх наслідків та відновлення критичних ресурсів та інфраструктури.

Антикризове управління – система управління, що спрямована насамперед на раннє виявлення протиріч підприємства із зовнішнім середовищем або у його внутрішньому середовищі з огляду на окремі бізнес-процеси підприємства з метою запобігання кризовим явищам на підприємстві; при виникненні імовірності настання кризового стану – на переорганізацію виконання окремих бізнес-процесів відповідно до поточних умов господарювання; при виникненні кризового стану — на розробку механізму виходу з кризи, що передбачатиме здійснення відповідних інструментів та процедур та глибоке переосмислення принципів діяльності підприємства [1, с. 159]. Основними цілями антикризового управління є мінімізація потенційних ризиків і загроз та ефективна протидія, у разі виникнення.

Ефективність антикризового управління можна визначити як здатність приносити бажаний (раціональний) ефект від впровадження відповідних антикризових заходів (програм, стратегій, рішень) з максимально можливим збереженням всіх переваг існуючої стратегії (максимізація прибутку, соціальний ефект тощо) при мінімальних витратах засобів і ресурсів у довгостроковій перспективі [2].

Дефініція «механізм» в економічній науці регламентована досить нечітко, адже, дослідники трактують поняття «механізму», як: стратегію; сукупність функцій, методів та інструментів управління; процес дослідження, не наголошуючи при цьому, що механізм – це, передусім, система. На нашу думку, економічний підхід у категорії «механізм» полягає у визначенні його, як системи форм, методів та інструментів, зорієнтованих на реалізацію мети взаємодією цілісною системою елементів.

Механізм антикризового управління не може носити універсальний характер. Його застосування ґрунтується на врахуванні ситуативного підходу до управління.

Традиційна формула антикризового управління включає в себе чотири етапи: запобігання, підготовку, реагування і реконструкцію (табл. 1).

Таблиця 1
Етапи антикризового управління
(сформовано автором з використанням [3, с. 296])

Період антикризового управління	Етапи антикризового управління
Стабілізація, (передкризовий і міжкризовий період)	<ul style="list-style-type: none"> - <u>профілактика</u> – дії з усунення або зменшення ймовірності кризи й обмеження її негативного впливу на людей і навколишнє середовище; - <u>підготовка</u> – планування та організаційна діяльність, яка включає: розробку планів та сценаріїв у випадку конкретної кризової ситуації; заходи, спрямовані на збільшення сил і ресурсів, необхідних для ефективної роботи.
Реалізація, (ескалація та деескалація кризової ситуації)	<ul style="list-style-type: none"> - <u>реакція підприємства</u> на виникнення конкретної кризової ситуації. Метою діяльності виступає пропозиція допомоги потерпілим сторонам, а також прямі та вторинні обмеження збитків та втрат. - <u>реінжириг (перебудова)</u>, завершальний етап процесу управління кризою, основним завданням якого є відновлення попереднього стану та критичної інфраструктури, менш чутливої до наступної кризової ситуації.

Для забезпечення ефективного антикризового управління доцільно сформувати внутрішньо-фірмову антикризову команду, до складу якої необхідно включити фахівців підприємства та антикризових менеджерів. Діяльність антикризової команди повинна провадитись за допомогою попроцесного методу, який знаходить своє відображення у антикризовій програмі, (яка має стратегічні цілі щодо мінімізації наслідків кризових явищ у коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі; стабілізувати рейтинг фірми на ринку, максимізувати прибуток).

Література

1. Ануфрієва Є. І., Кучерук Г. Ю. Аналіз методів технологічного оновлення авіатранспортних підприємств. *Економіка. Фінанси. Право*. 2009. № 8. С. 17-19.
2. Погребняк А. Ю. Механізм антикризового управління на підприємствах машинобудування : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук : спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», 2016. 234 с.
3. Żebrowski A., Zarządzanie kryzysowe elementem bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Kraków 2012, s. 44.